

RECENZ IJA RUKOPISA

**Naslov rukopisa: „ODNOSI ORGANIZACIJE I POJEDINCA: KA
INTEGRATIVNOM PRISTUPU U RAZMATRANJU ORGANIZACIONOG
PONAŠANJA“**

AUTOR RUKOPISA:

dr Dušan Todorović, docent, Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu

DATUM RECENZIRANJA: 5.11.2019. godine

RECENZENT: Dr Vesna Stojanović-Aleksić, redovni profesor
Univerzitet u Kragujevcu, Ekonomski fakultet

1. OSNOVNI PODACI O TEHNIČKIM OSOBINAMA RUKOPISA

Broj strana: **250**

Broj slika: **12**

Broj tabela: **112**

Broj poglavlja: **5** (računajući odeljak Literatura plus deo Prilozi)

Broj navoda literature: **495 referenci**

2. PODACI O NAUČNO-STRUČNIM OSOBINAMA RUKOPISA

Rukopis se bavi prikazom i razmatranjem znatnog broja važnih koncepata iz oblasti organizacione psihologije i psihologije rada, pre svega konceptima koji su aktuelni i značajni za izgradnju, održanje i potencijalnu ekspanziju radne organizacije kao entiteta koji postoji u širokom i kompleksnom socio-ekonomskom kontekstu. Poseban značaj rukopisa leži u činjenici da se akcenat stavlja na razmatranje i dublje razumevanje odnosa koji postoji između radne organizacije i zaposlenog pojedinca koji je deo te organizacije. Upravo razmatranje i unapređenje odnosa zaposlenih i radne organizacije predstavlja osnovni problem kojim se organizaciona psihologija i psihologija rada bave. Sam kvalitet rukopisa suštinski se bazira na tome što je obim obuhvaćene materije veliki, pojmovi i koncepti su sistematično prezentovani, te su samim tim sadržaj i struktura dela skladno uklopljeni u kompaktnu celinu.

U domaćoj teorijskoj građi ali i praksi mali je broj referenci koje u fokus analize paralelno uzimaju i kontekstualne varijable i dispozicione varijable a gledajući na radnu organizaciju ne kao na izolovani već kao na otvoreni sistem. Recenzirani rukopis ukazuje na perspektivu izgradnje i promocije integrativnog i ekološki zasnovanog modela zaposlenog pojedinca i radne organizacije, te da se za shvatanje njihovih odnosa sem osobina ličnosti zaposlenih i drugih dispozicionih odlika u obzir nužno uzimaju i varijable šireg socio-ekonomskog konteksta, poput precipirane nesigurnosti zaposlenja i mogućnosti ili pak nemogućnosti karijernog napredovanja koje iz toga proizilazi. Parcijalni modeli objašnjenja relacija radne organizacije i zaposlenih pokazuju manjkavosti a upravo integrativni odnosno socio-ekološki

modeli daju najbolje predikcije navedenih relacija, te upravo u tome leži poseban teorijsko-metodološki doprinos recenziranog dela.

Stil pisanja bez dileme omogućava shvatanje obrađivanih koncepata. Strukturalne i sadržajne odrednice kompletnog rukopisa ali i samih poglavlja logički su postavljene u kongruentnu celinu. Tekst rukopisa je jasan, precizan, logički i stilski ujednačen. Didaktičko metodički principi su poštovani, teme i značajni delovi teksta su istaknuti, nepoznati pojmovi definisani. Grafička organizacija teksta je izvanredna i za nezaobilaznu pohvalu. Brojni grafikoni i tabele uklapaju se u strukturu rukopisa koja i pored kompleksnosti gradiva ostavlja utisak lakoće pri čitanju i prelazu iz jedne oblasti u drugu.

Nedvosmisleno mogu zaključiti da je rukopis u potpunosti zasnovan na savremenim naučnim i stručnim referencama za oblast kojoj pripada.

Zbog navedenih novina, posebno u načinu pristupa složenoj oblasti nauke kojoj pripada, rukopis predstavlja rad znatnog naučnog nivoa te je sasvim opravdano objaviti ovaj rukopis.

3. PODACI O PEDAGOŠKIM OSOBINAMA RUKOPISA

Recenzirani rukopis sačinjen je iz četiri glavnih poglavlja.

U uvodnom delu sačinjen je obuhvatan teorijsko konceptualni pregled osnovnih pristupa, ali i ključnih dilema vezanih za savremene koncepte iz sfere organizacione psihologije i oblasti rada uopšte. U razmatranjima se polazi od najranijih shvatanja odnosa pojedinca i radne organizacije te se kroz poglavlje prikazuje razvoj naučnih paradigmi na ovu temu dolazeći do savremenih tendencija u objašnjenju relacija zaposlenih i organizacije. Poseban značaj leži u prikazu nivoa analize organizacionih odnosa i organizacije kao entiteta, jer su upravo različiti nivoi analize ključ dobrog i kvalitetnog teorijsko-metodološkog pristupa u nauci uopšte. Dobar deo prvog poglavlja je usmeren na prikaze najznačajnijih savremenih aspekata organizacionog funkcionisanja. Pre svega tu spada koncept organizacionih orijentacija zaposlenih – oni koji teže napredovanju u hijerarhiji, ambivalentni i indiferentni ka radu i organizaciji. Među najizraženije korelate produktivnih ponašanja zaposlenih spadaju organizaciona predanost, organizaciona identifikacija i organizaciono građansko ponašanje (organizaciono odgovorno ponašnje) te imajući u vidu ovu činjenicu, veliki segment prvog poglavlja posvećen je upravo ovim konstruktima. Iako autor prvo u razmatranje uzima varijable ličnosti zaposlenih, fokus se vešto usmerava ka varijablama šireg konteksta u kojem postoji radna organizacija – razmatranjem značaja percipirane nesigurnosti zaposlenja i varijabli koje se tiču mogućnosti/nemogućnosti karijernog napredovanja. Što na kraju vodi ka tome da se upravo ovi koncepti pokazuju se kao najznačajniji prediktori subjektivnog blagostanja zaposlenih.

Drugo i treće poglavlje zajedno čine kompaktnu celinu koja je uslovno podeljena na metodološki prikaz i prezentaciju rezultata kompleksnog empirijskog socio-psihološkog istraživanja. Nalazi istraživanja ukazali su da postoji dobra perspektiva da se napravi jedan integrativni model odnosa pojedinca i organizacije, u kome su se odabrane varijable poput osobina ličnosti, organizacione predanosti, identifikacije i organizacionih orijentacija zaposlenih pokazale kao značajni prediktori opšte psihološke dobrobiti zaposlenih. Naročito se značajnom pokazala varijabla koja se odnosi na percipiranu nesigurnost zaposlenja, koja u kontekstu značajnih društvenih promena i ekonomske nestabilnosti bitno moderira odnos pojedinca i organizacije.

Finalno poglavlje rukopisa daje hrabri ali logični zasnovan pokušaj uobličavanja strukturalnih modela koji bi pružili što bolju predikciju relacija zaposlenih i radne organizacije. Diskusija naglašava dominaciju socio-ekoloških, integrativnih i celovitih modela nad simplifikovanim parcijalnim modelima.

I na kraju, ali nikako najmanje važno, literatura na koju se rukopis oslanja je aktuelna i relevantna.

4. PODACI O STANDARDIMA KVALITETA RUKOPISA U POGLEDU SADRŽAJA, OBIMA, STRUKTURE I JEZIKA

Tekst rukopisa je jasan, interesantan, precizan, logički i stilski ujednačen u jednu smislenu i prihvatljivu celinu.

5. PREDLOG ZA KATEGORIZACIJU RUKOPISA

Recenzirani rukopis predstavlja originalan naučni rad – MONOGRAFIJA NACIONALNOG ZNAČAJA.

6. KONAČNA OCENA RUKOPISA

Rukopis pod naslovom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* autora Dušana Todorovića sveobuhvatno je bogat, raznovrstan, instruktivan i oplemenjen tekst koji ima skladnu strukturu, dobro integrisan i bogat sadržaj, prikladan didaktičko metodički pristup, interesantan i ujednačen stil, motivacionu podršku čitaocima, stručnu i naučnu zasnovanost. Recenzirani rukopis svakako je izvor informacija kako za studente različitih fakulteta na kojima se psihologija organizacije izučava, tako i za sve druge čitaoce kojima su organizacione, društvene i humanističke nauke oblast interesovanja.

Na osnovu svega iznetog, smatram da recenzirani rukopis autora Dušana Todorovića treba što pre učiniti dostupnim studentima, nastavnicima i široj javnosti, pa sa posebnim zadovoljstvom predlažem da se rukopis **prihvati i odobri za štampanje kao monografija nacionalnog značaja**.

Recenzent

dr Vesna Stojanović-Aleksić, red. prof.